

424

Besluit van 6 oktober 1989 tot vaststelling van een nieuw verplaatsingskostenbesluit (Verplaatsingskostenbesluit 1989)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 11 juli 1989, nr. AB88/439/U47, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidsvoorwaarden, afdeling Financiële Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel;

Gelet op artikel 125, eerste lid, en artikel 134 van de Ambtenarenwet 1929 (Stb. 530);

De Raad van State gehoord (advies van 18 augustus 1989 nr. W04.89.0411);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 26 september 1989, nr. AB87/74/5, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidsvoorwaarden, afdeling Financiële Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

1. Naar de regelen bij of krachtens dit besluit wordt een tegemoetkoming verleend ter zake van uitgaven, gedaan in verband met een verhuizing in het belang van de dienst of ter zake van terugkeer naar de oude woonomgeving dan wel in verband met het reizen naar de plaats van tewerkstelling.
2. Indien uit anderen hoofde reeds in enigerlei vorm aanspraak bestaat op een tegemoetkoming voor de in het eerste lid bedoelde uitgaven, wordt de tegemoetkoming krachtens dit besluit slechts verleend tot het bedrag, waarmee deze tegemoetkoming de eerstbedoelde aanspraak overschrijdt.
3. Dit besluit is niet van toepassing op:
  - a. ministers;
  - b. hen die krachtens Grondwet of wet voor het leven zijn benoemd;
  - c. commissarissen van de Koning;
  - d. burgemeesters;
  - e. de politie;

- f. belanghebbenden, bedoeld in artikel I-J 1 van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110);
- g. personeel van universiteiten, academische ziekenhuizen, organen voor postacademisch onderwijs, de Open universiteit en de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek;
- h. hen die ingevolge of krachtens het Reglement Dienst Buitenlandse Zaken (Stb. 1986, 611) aanspraak hebben op tegemoetkomingen ter zake van uitgaven als bedoeld in het eerste lid, of daarvoor tegemoetkomingen ontvangen op de voet van genoemd reglement.

Artikel 2

- 1. In dit besluit wordt verstaan onder:
  - a. Onze Minister: het hoofd van het betrokken ministerie;
  - b. bevoegde gezag: Onze Minister en voor zover deze de bevoegdheid ter zake aan hen heeft gedelegeerd, de hoofden van de onder zijn ministerie ressorterende diensten, bedrijven of instellingen;
  - c. belanghebbende:
    - 1e. hij, die in burgerlijke dienst is of is geweest van het Rijk of eenvan zijn diensten, bedrijven of instellingen krachtens een aanstelling of een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht;
    - 2e. hij, die door Onze Minister als zodanig is aangemerkt in verband met werkzaamheden, die hij in het belang van het Rijk of een van zijn diensten, bedrijven of instellingen verricht of heeft verricht;
  - d. woonplaats: de gemeente of het bij name genoemde deel daarvan, waar de belanghebbende metterwoon is gevestigd;
  - e. plaats van tewerkstelling: de gebruikelijke ingang van het gebouw, gebouwencomplex, terrein of vaartuig waar de belanghebbende gewoonlijk zijn werkzaamheden verricht, dan wel, indien de uitoefening van het ambt zich uitstrekt over een ambtsgebied, de door het bevoegde gezag aangewezen plaats;
  - f. standplaats: de gemeente of het bij name genoemde deel van die gemeente, waar de plaats van tewerkstelling van de belanghebbende is gelegen, dan wel indien de plaats van tewerkstelling een vaartuig is, de door het bevoegde gezag aangewezen plaats;
  - g. gezinsleden: de echtgenoot of levenspartner van de belanghebbende en de kinderen, stief- en pleegkinderen van hemzelf en/of van zijn echtgenoot of levenspartner, voor zover zij met hem samenwonen;
  - h. eigen huishouding voeren: het zelfstandig bewonen van woonruimte, voorzien van eigen meubilair en stoffering, een en ander ter beoordeling van het bevoegde gezag;
  - i. berekeningsbasis: het twaalfvoud van de bezoldiging – in de zin van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 (Stb. 1983, 571), dan wel hetgeen daarmee overeenkomt ingeval dat bezoldigingsbesluit niet op hem van toepassing is – die belanghebbende geniet op het berekeningstijdstip, vermeerderd met de aanspraak op de vakantie-uitkering en in voorkomende gevallen verhoogd met:
    - a. genoten wachtgeld of uitkering krachtens dan wel overeenkomstig het Rijkswachtgeldbesluit 1959 (Stb. 1986, 489) of de Uitkeringsregeling 1966 (Stb. 1986, 490);
    - b. genoten uitkering krachtens dan wel overeenkomstig de Regeling uitkering wegens functioneel leeftijdsontslag (Stb. 1966, 286) of de Wet uitkering wegens vrijwillig vervroegd uittreden (Stb. 1984, 273);
    - c. genoten herplaatsingstoelage krachtens hoofdstuk K van de Algemene burgerlijke pensioenwet (Stb. 1966, 6).
  - j. berekeningstijdstip:
    - 1e de datum waarop de belanghebbende verhuist;
    - 2e indien de belanghebbende verhuist voor de datum dat de functie feitelijk wordt vervuld, de datum van ingang van de functievervulling;

3e bij het overlijden of ontslag van de belanghebbende, de datum waarop laatstelijk bezoldiging werd genoten;

k. verplaatsen en verplaatsing: veranderen onderscheidenlijk verandering van de standplaats van de belanghebbende in opdracht van het bevoegde gezag;

l. voor het eerst in dienst treden: in dienst treden bij het Rijk of een van zijn diensten, bedrijven of instellingen, anders dan in geval van overgang binnen een maand:

1e van de ene naar de andere tak van rijksdienst,

2e van een andere overheidsdienst of een door het Rijk bekostigde onderwijsinstelling naar de rijksdienst;

m. dienstwoning: de door het bevoegde gezag aan de belanghebbende in verband met de uitoefening van zijn functie aangewezen woning;

n. levenspartner: degene met wie de niet-gehuwde ambtenaar samenwoont, hetgeen blijkt uit een schriftelijke verklaring waarvan het model wordt vastgesteld door Onze Minister van Binnenlandse Zaken.

2. Voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel i, wordt, indien de belanghebbende in het genot is van een toelage als bedoeld in de artikelen 17, 18 en 18a van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984, dit bezoldigingsdeel vastgesteld op het bedrag dat de belanghebbende gedurende de drie kalendermaanden voorafgaande aan het berekeningstijdstip gemiddeld per maand aan deze toelagen heeft genoten.

3. Voor de toepassing van dit besluit worden met Onze Minister gelijkgesteld, de voorzitters van elk der beide Kamers der Staten-Generaal, de vice-president van de Raad van State, de president van de Algemene Rekenkamer, de Nationale ombudsman en de directeur van het Kabinet der Koningin.

HOOFDSTUK II AANSPRAKEN OP TEGEMOETKOMING IN VERHUISKOSTEN

Artikel 3

1. De belanghebbende, die in verband met een verplaatsing of indiensttreding in opdracht van het bevoegde gezag is verhuisd en een woning in de standplaats heeft betrokken, wordt een tegemoetkoming in de verhuiskosten verleend.

2. De belanghebbende, die in verband met een verplaatsing of indiensttreding in opdracht van het bevoegde gezag is verhuisd en een woning buiten de standplaats heeft betrokken, wordt een tegemoetkoming in de verhuiskosten verleend, indien het bevoegde gezag vooraf heeft vastgesteld dat met de verhuizing aan de opdracht om naar de nabijheid van de standplaats te verhuizen wordt voldaan.

3. De belanghebbende, die, zonder dat daartoe opdracht is verleend door het bevoegde gezag, in verband met een verplaatsing is verhuisd, wordt een tegemoetkoming in de verhuiskosten verleend, indien hij zich binnen een afstand van 25 kilometer van de standplaats heeft gevestigd en de afstand tussen de oude woning en de plaats van tewerkstelling ten minste 50 kilometer bedroeg.

4. De belanghebbende, die in verband met een indiensttreding is verhuisd en aan wie binnen twee jaren na de verhuizing ontslag op verzoek wordt verleend of die ten gevolge van aan hem te wijten feiten of omstandigheden binnen twee jaren na de verhuizing wordt ontslagen, dient de hem toegekende tegemoetkoming in verhuiskosten terug te betalen.

Overgang binnen een maand naar een andere functie binnen de rijksdienst wordt niet als een ontslag op verzoek beschouwd, tenzij de

belanghebbende als gevolg van die overgang opnieuw moet verhuizen met aanspraak op tegemoetkoming in verhuiskosten.

5. De tegemoetkoming in verhuiskosten wordt aan de belanghebbende, die in verband met een indiensttreding dient te verhuizen, slechts verleend, indien hij schriftelijk heeft verklaard dat een verplichting tot terugbetalen als bedoeld in het vorige lid hem bekend is.

6. Het vierde en vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de belanghebbende als bedoeld in het derde lid.

Artikel 4

1. De belanghebbende, die in opdracht van het bevoegde gezag, anders dan in verband met een verplaatsing of indiensttreding, een dienstwoning betreft of verlaat, wordt een tegemoetkoming in verhuiskosten verleend.

2. Indien het verlaten van een dienstwoning samenhangt met een ontslag op verzoek anders dan een ontslag op verzoek met recht op uitkering voor vervroegd uittreden, of met een ontslag als gevolg van aan belanghebbende te wijten feiten of omstandigheden en het ontslag niet ingaat binnen twee jaren nadat de dienstwoning is betrokken, kan een gedeeltelijke tegemoetkoming in verhuiskosten worden verleend.

3. Indien het verlaten van een dienstwoning verband houdt met het overlijden van de belanghebbende, wordt een tegemoetkoming in verhuiskosten verleend aan de nagelaten gezinsleden.

Artikel 5

1. Een tegemoetkoming in verhuiskosten kan slechts worden verleend bij een vrijwillige verandering van de woonplaats binnen Nederland, verband houdende met:

a. een ontslag, ter zake waarvan de belanghebbende recht heeft op dadelijk ingaand pensioen, dan wel op een uitkering ingevolge de Wet uitkering wegens vrijwillig vervroegd uittreden of de Regeling uitkering wegens functioneel leeftijdsontslag;

b. een ontslag, dat de belanghebbende anders dan op eigen verzoek is verleend en niet het gevolg is van aan hem te wijten feiten of omstandigheden;

c. het overlijden van belanghebbende.

2. Een tegemoetkoming als bedoeld in het eerste lid wordt slechts verleend, indien de belanghebbende in een periode van minder dan tien jaar voorafgaande aan het beëindigen van het dienstverband is verhuisd ten gevolge van een verplaatsing en het bevoegde gezag een verhuizing van het gezin naar de oude woonomgeving noodzakelijk acht. Het bevoegde gezag wint daarbij een bedrijfsmaatschappelijk advies in.

Artikel 6

1. De belanghebbende aan wie tijdens zijn plaatsing buiten Nederland ontslag op verzoek wordt verleend met recht op een uitkering ingevolge de Wet uitkering wegens vrijwillig vervroegd uittreden dan wel die anders dan op eigen verzoek en niet wegens aan hem te wijten feiten of omstandigheden wordt ontslagen, wordt een tegemoetkoming in de verhuiskosten voor terugkeer naar Nederland verleend.

2. De belanghebbende, aan wie tijdens zijn plaatsing buiten Nederland ontslag op verzoek wordt verleend, anders dan ontslag op verzoek als bedoeld in het eerste lid, of die niet op verzoek wordt ontslagen als gevolg van aan hem te wijten feiten of omstandigheden, wordt volgens nader door Onze Minister van Binnenlandse Zaken te stellen regelen een

gedeeltelijke tegemoetkoming in verhuiskosten verleend voor terugkeer naar Nederland.

3. Indien de belanghebbende tijdens zijn plaatsing buiten Nederland overlijdt, wordt een tegemoetkoming in verhuiskosten aan de nagelaten gezinsleden verleend voor terugkeer naar Nederland.

Artikel 7

Geen tegemoetkoming in verhuiskosten ingevolge de artikelen 3, 5 of 6 wordt verleend, indien de verhuizing niet heeft plaatsgevonden binnen twee jaren nadat de verplichting tot verhuizen is opgelegd dan wel na de datum van het ontslag, het overlijden of de verplaatsing.

HOOFDSTUK III DE HOOGTE VAN DE TEGEMOETKOMING IN VERHUISKOSTEN

Artikel 8

1. De tegemoetkoming in verhuiskosten kan slechts bestaan uit:

- a. Een bedrag voor de kosten van transport van de bagage en van de inboedel van de belanghebbende en zijn gezinsleden naar de nieuwe woning, waaronder begrepen de kosten van het in- en uitpakken van breekbare zaken;
- b. een bedrag voor dubbele woonkosten;
- c. een bedrag voor alle andere direct uit de verhuizing voortvloeiende kosten.

Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt regelen ten aanzien van de uitvoering van de onderdelen a en b van de vorige volzin, alsmede ten aanzien van de berekening van de daarin bedoelde bedragen.

2. Indien de belanghebbende op de dag van de verhuizing een eigen huishouding voert, wordt het bedrag bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, voor zover bij of krachtens dit artikel niet anders is bepaald, gesteld op een tegemoetkoming van 3% van de berekeningsbasis voor ieder woon- of slaapvertrek, tot een maximum van 4 van deze vertrekken, die de achtergelaten woning telt, met dien verstande dat het bedrag een nader door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen bedrag niet mag overschrijden.

3. Indien het betreft een verhuizing van een gezin, waarin de echtgenoten of levenspartners beiden belanghebbenden zijn in de zin van dit besluit en afzonderlijk de opdracht hebben om te verhuizen of zijn verplaatst, wordt de tegemoetkoming berekend over de gezamenlijke berekeningsbasis.

4. Indien het betreft een verhuizing als gevolg van een verplaatsing van de belanghebbende naar of in een buiten Nederland gelegen gebied, wordt de berekeningsbasis mede vermeerderd met een eventueel bedrag wegens verblijf buiten Nederland, dat de belanghebbende is of zal worden toegekend.

5. Indien de belanghebbende geen eigen huishouding voert, wordt geen tegemoetkoming als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, verleend. Indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, kan voor deze kosten niettemin een tegemoetkoming worden verleend van 3% van de berekeningsbasis.

6. Indien aan de belanghebbende door het bevoegde gezag tevoren is medegedeeld dat de verplaatsing van tijdelijke aard is, bestaat slechts aanspraak op de vergoeding van transportkosten van de bagage. Voorts kan, indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven een tegemoetkoming, als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, worden verleend van 3% van de berekeningsbasis.

7. De belanghebbende als bedoeld in artikel 3, die voor het eerst bij het Rijk of een van zijn diensten, bedrijven of instellingen in dienst treedt, kan slechts in aanmerking worden gebracht voor een tegemoetkoming in verhuiskosten gelijk aan de helft van de tegemoetkoming, die op grond van dit artikel zou zijn toegekend.

Artikel 9

1. Bij een verplaatsing uit, naar en buiten Nederland kan de tegemoetkoming in verhuiskosten naast de in artikel 8, eerste lid, bedoelde bedragen slechts bestaan uit:

a. een bedrag voor de kosten verbonden aan het vervoer van belanghebbende en zijn gezinsleden naar de nieuwe woning en zonodig voor de overnachtingskosten;

b. een bedrag voor de kosten van een of meer reizen van de belanghebbende en van de gezinsleden, welke in het land van vertrek zijn gemaakt ter voldoening aan een oproep tot het vervullen van formaliteiten, vereist in verband met de reis.

2. Bij een verplaatsing als bedoeld in het eerste lid worden onder transportkosten als bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, mede verstaan:

a. een bedrag voor de verschuldigde belastingen bij invoer voor de bagage en de inboedel;

b. een bedrag voor de kosten van verzekering van de bagage en de inboedel tegen schade ten gevolge van of in verband met de verhuizing;

c. een bedrag voor de kosten van het inpakken van de gehele inboedel alsmede kosten van de- en montage van meubilair en afvoer van emballage;

d. voor zover geen emballage in natura wordt verstrekt, een bedrag voor de kosten van aanschaffing van emballage zulks echter slechts onder beding dat de emballage na de verhuizing desgevorderd ter beschikking van het Rijk wordt gesteld.

3. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan regelen stellen ten aanzien van de berekening van de bedragen bedoeld in de vorige leden.

Artikel 10

Indien bij een verplaatsing uit, naar en buiten Nederland de door Onze Minister vastgestelde regelen niet toelaten, dat de belanghebbende zijn gezinsleden op rijkskosten meeneemt, bestaat slechts aanspraak op vergoeding van:

a. transportkosten van de bagage van belanghebbende zelf;

b. kosten bedoeld in artikel 9, eerste en tweede lid, voor zover deze betrekking hebben op de belanghebbende zelf. Voorts kan, indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, een tegemoetkoming, als bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel c, worden verleend van 3% van de berekeningsbasis.

Artikel 11

Bij een verplaatsing naar een land buiten Europa alsmede Kreta of IJsland en terug kan – indien de tewerkstelling aldaar naar verwachting tenminste een jaar zal duren – de tegemoetkoming in verhuiskosten mede bestaan uit een tegemoetkoming in de kosten van het transport over zee van een aan de belanghebbende in eigendom behorende personenauto volgens nader door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen regelen.

HOOFDSTUK IV DE TEGEMOETKOMING IN REIS- EN PENSIONKOSTEN

Artikel 12

1. De belanghebbende die geen opdracht heeft om te verhuizen, heeft aanspraak op een tegemoetkoming in de kosten voor het dagelijks reizen tussen de woning en plaats van tewerkstelling, indien de te reizen afstand meer dan tien kilometer bedraagt.

2. De belanghebbende die opdracht van het bevoegde gezag heeft gekregen naar of naar de nabijheid van de standplaats te verhuizen en daarin, ondanks alle pogingen daartoe niet slaagt, heeft aanspraak op een tegemoetkoming in de kosten voor het dagelijks reizen tussen de woning en de plaats van tewerkstelling, zolang hij bij de verhuizing in aanmerking zou kunnen komen voor een tegemoetkoming in de verhuiskosten en de te reizen afstand meer dan tien kilometer bedraagt.

3. Een belanghebbende als bedoeld in het tweede lid, die naar het oordeel van het bevoegde gezag niet dagelijks heen en weer kan reizen, heeft, tenzij van overheidswege al dan niet tegen betaling in huisvesting wordt voorzien, aanspraak op een tegemoetkoming in de pensionkosten voor verblijf in een pension in of nabij de standplaats, benevens een tegemoetkoming voor ten hoogste één maal per week in de reiskosten voor gezinsbezoek, dan wel voor reiskosten naar de plaats waar hij metterwoon nog gevestigd is. Indien de belanghebbende er niet in slaagt om een pension in de standplaats te betrekken en hij zich naar het oordeel van het bevoegde gezag daartoe voldoende inspanningen heeft getroost, heeft hij tevens aanspraak op een tegemoetkoming in de kosten voor het dagelijks reizen tussen het pension nabij de standplaats en de plaats van tewerkstelling.

4. Indien een belanghebbende als bedoeld in het tweede en derde lid, naar het oordeel van het bevoegde gezag niet alles, wat redelijkerwijs van hem mag worden verwacht, heeft gedaan om zo spoedig mogelijk te verhuizen, komt hij niet langer in aanmerking voor de tegemoetkomingen als bedoeld in het tweede en derde lid.

5. Een belanghebbende die een functie voor betrekkelijk korte duur bekleedt of voor betrekkelijk korte duur elders is geplaatst en als gevolg daarvan niet behoeft te verhuizen kan in afwijking van het eerste lid een tegemoetkoming in de reiskosten als bedoeld in het tweede lid worden verleend, dan wel een tegemoetkoming overeenkomstig het derde lid, indien de belanghebbende, naar het oordeel van het bevoegde gezag niet dagelijks heen en weer kan reizen.

6. De belanghebbende die in verband met een verplaatsing opdracht van het bevoegde gezag heeft gekregen om naar of naar de nabijheid van de toekomstige standplaats te verhuizen en die voor de datum van verplaatsing verhuist, heeft tot een maximumtermijn van drie maanden aanspraak op een tegemoetkoming in de kosten voor het reizen tussen de nieuwe woning en de plaats van tewerkstelling als bedoeld in het tweede lid, dan wel op de tegemoetkoming als bedoeld in het derde lid.

7. De tegemoetkomingen, bedoeld in dit artikel, worden vastgesteld volgens nader door Onze Minister van Binnenlandse Zaken te stellen regelen.

8. Onze Minister is bevoegd om in overeenstemming met Onze Minister van Binnenlandse Zaken ten behoeve van de belanghebbenden voor wie de plaats van tewerkstelling buiten Nederland is gelegen, regelen vast te stellen, die afwijken van de in het zevende lid bedoelde regelen.

HOOFDSTUK V OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 13

1. Aan de belanghebbende, die met zijn gezin ten gevolge van een verplaatsing naar een buiten Nederland gelegen gebied is verhuisd of terugkeert van een plaatsing in een in het buitenland gelegen gebied en die, als gevolg van het ontbreken van passende woonruimte, dan wel het nog niet beschikbaar zijn van zijn inboedel, voor bijzondere financiële lasten komt te staan, kan deswege een tegemoetkoming worden verleend.

2. De in het eerste lid bedoelde tegemoetkoming kan ook worden verleend ingeval de belanghebbende buiten Nederland blijft geplaatst, doch zijn gezin naar Nederland terugkeert.

Artikel 14

Het bevoegde gezag kan ter zake van de in of krachtens dit besluit bedoelde tegemoetkomingen een voorschot verlenen.

Artikel 15

1. Onze Minister kan voor zover nodig in afwijking van de bij of krachtens dit besluit gestelde regelen beslissen in individuele gevallen, waarin deze regelen naar zijn oordeel niet of niet naar redelijkheid voorzien.

2. Onze Minister kan ten aanzien van een door hem aan te wijzen groep van belanghebbenden in afwijking van de bij of krachtens dit besluit gestelde regelen beslissen, indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Artikel 16

Onze Minister kan zijn bevoegdheid, bedoeld in artikel 15, eerste en tweede lid, overdragen aan onder hem ressorterende autoriteiten en colleges.

Artikel 17

Het Verplaatsingskostenbesluit 1962 (Stb. 150), de Verplaatsingskostenbeschikking 1962 (Stcrt. 119), het Reis- en Pensionkostenbesluit ongehuwd burgerlijk rijksperoneel (Stb. 1970, 56) en de Reis- en pensionkostenbeschikking ongehuwd burgerlijk rijksperoneel (Stcrt. 1970, 57) houden per 1 september 1989 op te gelden voor de belanghebbende in de zin van dit besluit en worden ingetrokken op een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken vast te stellen datum.

Artikel 18

De belanghebbende die voor de datum van inwerkingtreding van het besluit bij een verhuizing aanspraak kon maken op een tegemoetkoming in verhuiskosten op grond van het Verplaatsingskostenbesluit 1962 en voor wie de tegemoetkoming in verhuiskosten ingevolge dit besluit lager is, kan bij een verhuizing binnen zes maanden na de inwerkingtreding van dit besluit, onverminderd het bepaalde in artikel 7 van dit besluit, in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in verhuiskosten zoals die van toepassing was voor de inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 19

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 20

Dit besluit kan worden aangehaald als het Verplaatsingskostenbesluit 1989.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

's-Gravenhage, 6 oktober 1989

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C.P. van Dijk

Uitgegeven de vierentwintigste oktober 1989

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Tevens zal het advies met de daarbij terinzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 november 1989, nr. 222.

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Het Verplaatsingskostenbesluit 1962 is tot stand gekomen in een tijd dat een ambtenaar ingevolge artikel 55 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) nog verplicht was om in de standplaats te wonen. Aan deze verplichting werd in het algemeen strikt de hand gehouden. Als gevolg van de grote woningnood die in die jaren heerste, hadden veel ambtenaren moeite om aan die verplichting te voldoen. Voorts is steeds meer het besef gegroeid dat het irreëel was om een ambtenaar, die reeds op een niet te grote afstand van zijn plaats van tewerkstelling woonde, in beginsel op zijn woonplicht te wijzen. Mede in verband met de maatschappelijke ontwikkeling die zich toen reeds aftekende, dat mensen steeds verder van hun werk af gingen wonen, is in 1968 het ARAR in die zin gewijzigd dat de ambtenaar ook nabij zijn standplaats mocht wonen. In het jaar 1972 is het gebied waarin de ambtenaar geacht werd nabij de standplaats te wonen, aanmerkelijk uitgebreid. Bepaald werd dat de ambtenaar nabij zijn standplaats geacht werd te wonen en derhalve in principe niet verhuisplichting was, indien de maandelijkse reiskosten minder dan f 55 bedroegen. Dit bedrag is laatstelijk per 1 april 1989 nader vastgesteld op f 143, hetgeen ongeveer neerkomt op de maandelijkse reiskosten over een dagelijks per openbaar vervoer af te leggen afstand tussen de woning en plaats van tewerkstelling van ongeveer 23 km.

In het algemeen is het echter uit het oogpunt van het dienstbelang nauwelijks een bezwaar als een ambtenaar op een zodanige afstand van zijn plaats van tewerkstelling woont dat de hiervoor bedoelde reiskostengrens wordt overschreden. In verband hiermede wordt de ambtenaar die er de voorkeur aan geeft om niet te verhuizen, ontheffing van de verhuisplicht verleend, tenzij het bevoegde gezag de benodigde reistijd van de ambtenaar zodanig lang acht, dat voor een niet goed functioneren moet worden gevreesd of de aard van de functie het reizen niet toestaat. Deze ontwikkeling, waarbij de voorkeur van de ambtenaar meer en meer de doorslag geeft bij het al dan niet ontheffen van de verhuisplicht, heeft echter het onbevredigende gevolg dat de ambtenaar, die wel gevolg wil geven aan de verhuisplicht, bij een verhuizing een verhuiskostenvergoeding ontvangt, terwijl het, zoals eerder gesteld, voor de dienstuitoefening vaak nauwelijks een bezwaar zou zijn als de ambtenaar niet zou verhuizen. In verband met het vorenstaande is genoemd artikel 55 van het ARAR in die zin gewijzigd, dat een ambtenaar kan worden verplicht om in of meer nabij zijn standplaats te wonen, maar dat de ambtenaar in het algemeen vrij is in de keuze van de woonplaats.

Een bepaling met een dergelijke strekking geeft het bevoegde gezag de mogelijkheid om alleen de verhuisplicht op te leggen als het wonen van de ambtenaar in verband met de aard van de functie dichtbij de plaats van de tewerkstelling noodzakelijk is, dan wel als het bevoegde gezag de reisafstand te groot acht of de reistijd te lang. Het Verplaatsingskostenbesluit 1962 dient in verband met de hiervoor omschreven gewijzigde visie op de woonplicht te worden aangepast.

Voorts zijn het Verplaatsingskostenbesluit 1962 en de daarbij behorende voorschriften alsmede het Reis- en pensionkostenbesluit ongehuwd burgerlijk rijksperoneel sterk verouderd, waardoor vele nadere voorschriften zijn ontstaan. De voorschriften zijn in de praktijk veelal moeilijk hanteerbaar, hetgeen met zich meebrengt dat de uitvoering onnodig arbeidsintensief is. Bovendien zijn enkele in de regelingen gehanteerde criteria, die bepalend zijn voor de hoogte van de

vergoedingen, in het licht van de huidige maatschappelijke opvattingen niet meer aanvaardbaar. De bepalingen kunnen zelfs in strijd zijn met het uitgangspunt van «gelijke behandeling». Het wordt dan ook gewenst geacht om het geheel nader te formuleren en ordelijk in een nieuwe regeling te brengen.

Onderstaand zijn de voornaamste bezwaren ten aanzien van de thans voor het burgerlijk Rijkspersoneel ingetrokken regeling beknopt weergegeven.

– Het onderscheid in de vergoeding van reiskosten naar burgerlijke staat, leeftijd, het al dan niet voeren van een eigen huishouding zou niet meer gemaakt mogen worden.

– Volgens het Verplaatsingskostenbesluit 1962 is het bedrag aan reiskosten dat een belanghebbende maandelijks moet uitgeven voor het reizen naar de plaats van tewerkstelling mede bepalend voor het een belanghebbende al dan niet verplichten om te verhuizen. In de praktijk blijkt dat deze bepaling vaak als enig criterium wordt gehanteerd bij de vraag of een belanghebbende moet verhuizen, hetgeen naar het oordeel van ondergetekende verstarrend werkt.

– Het alles of niets karakter van de verhuiskostenvergoeding wordt in toenemende mate als onrechtvaardig beschouwd. De belanghebbende die een eenkamer-flat met een keuken bewoont heeft bijvoorbeeld geen aanspraak op de vergoeding voor de zgn. andere kosten, terwijl de belanghebbende die een eenkamer-flat bewoont, voorzien van een keuken die als woonkeuken wordt aangemerkt, een tegemoetkoming voor de andere kosten krijgt van enige duizenden gulden.

– Het wordt als een gemis gevoeld dat het Verplaatsingskostenbesluit 1962 bij de vaststelling van de verhuiskostenvergoeding nog geen rekening houdt met andere relatievormen dan de huwelijkse relatie.

– In de bestaande regelingen komen diverse bepalingen voor waarin slechts de Minister van Binnenlandse Zaken mag beslissen, of alleen in overeenstemming met deze minister mag worden besloten. Steeds meer is het besef gegroeid dat de Minister van Binnenlandse Zaken aldus zowel de regelgeving als een stuk van de uitvoering van een rechtspositionele regeling verzorgt. In de praktijk blijkt de procedure soms sterk vertragend te werken.

– De totstandkoming van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 maakte enkele aanpassingen van de bestaande regelingen nodig.

– Bepaalde in de huidige regelingen opgenomen vergoedingen zullen fiscaal bovenmatig worden ten gevolge van wijzigingen in de belastingwetgeving, voortvloeiende uit de voorstellen van de Commissie Oort. Om dit te voorkomen dient een aantal wijzigingen te worden aangebracht.

Ten slotte maakt de proefneming met een nieuw overlegstelsel het wenselijk de regeling uitsluitend op burgerlijke rijksambtenaren te richten, in plaats van tevens op de militairen.

Ondergetekende achtte het gewenst om bij de voorbereiding van een nieuw besluit zoveel mogelijk rekening te houden met aanbevelingen die diverse interdepartementale werkgroepen op het gebied van het Verplaatsingskostenbesluit 1962 en het Reis- en pensionkostenbesluit ongehuwd burgerlijk rijkspersoneel in de afgelopen jaren hebben gedaan, maar waarover de besluitvorming soms nog niet is voltooid. In dit verband zijn de volgende rapporten in beschouwing genomen.

– De in de jaren 1977, 1978 en 1979 uitgebrachte rapporten van de werkgroep emancipatie en deeltijdarbeid als aspecten van het overheids-personeelsbeleid (werkgroep EDO; uitgaven ministerie van Binnenlandse Zaken).

- De in de jaren 1980, 1981 en 1982 uitgebrachte rapporten van de werkgroep ambtelijk beraad alternatieve samenlevingsvormen (WABAS; uitgaven Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf).
- Het in december 1982 uitgebrachte rapport van de werkgroep eigen huishouding (uitgave ministerie van Binnenlandse Zaken).
- Het deelrapport nr. 69, Heroverweging 1984 tot vereenvoudiging van rechtspositionele regelingen (uitgave ministerie van Financiën).
- De in 1985 en 1986 uitgebrachte rapporten van de projectgroep deregulering interne bedrijfsvoering (uitgave ministerie van Binnenlandse Zaken).

De werkgroep EDO heeft de Minister van Binnenlandse Zaken geadviseerd over het binnen de overheid te voeren emancipatiebeleid en de daarmee samenhangende bevordering van deeltijdarbeid.

In het derde deelrapport van de werkgroep EDO zijn de rechtspositionele aspecten van emancipatie en deeltijdarbeid behandeld. Daarin is mede aandacht besteed aan het Verplaatsingskostenbesluit 1962. Op dit punt zijn een drietal aanbevelingen gedaan. Twee aanbevelingen zijn echter niet meer opportuun omdat zij betrekking hadden op onderwerpen die in de nieuwe regeling niet meer voorkomen. Dit zijn de vergoeding van de reis- en overnachtingskosten voor het bezichtigen van woonruimte, waarop volgens de letter van het besluit alleen de mannelijke belanghebbende aanspraak zou hebben en de vergoeding voor meeverhuizende kinderen.

De derde aanbeveling betrof een voorstel tot wijziging van de berekening van de vergoeding voor andere kosten als onderdeel van de verhuiskostenvergoeding, ingeval bij de verplaatsing van een echtpaar, beiden belanghebbende zijn in de zin van het Verplaatsingskostenbesluit 1962. Volgens het Verplaatsingskostenbesluit 1962 diende in een dergelijke situatie de vergoeding te worden toegekend aan degene die de hoogste wedde heeft. De werkgroep achtte het niet redelijk dat de minstverdienende partner (doorgaans de vrouw) aan haar inspanningen in dienst van de overheid niet dezelfde rechten kon ontlenen als de meestverdienende. Mitsdien heeft zij aanbevolen om de vergoeding te baseren op het gezamenlijk inkomen uit 's Rijks kas, met handhaving van de bestaande minimum- en maximumbedragen. Het bepaalde in artikel 8, derde lid van het besluit voorziet daarin. In het nieuwe besluit is de term echtgenote overigens vervangen door echtgenoot of levenspartner. Deze termen zijn, zoals gebruikelijk in de wetgeving, geslachtsneutraal bedoeld.

De werkgroep ambtelijk beraad alternatieve samenlevingsvormen heeft onderzocht op welke wijze de ambtelijke rechtspositieregelingen onderscheid maakten tussen gehuwden en ongehuwden en in hoeverre initiatieven dienden te worden ondernomen tot het wegnemen van ongerechtvaardigde verschillen. Juist in het Verplaatsingskostenbesluit 1962 kwam een groot aantal bepalingen voor, waarbij onderscheid werd gemaakt tussen gehuwden en ongehuwden. De WABAS heeft dan ook al in haar eerste deelrapport aanbevelingen gedaan voor wijziging van die bepalingen. De voorstellen richten zich er met name op om daar waar in het Verplaatsingskostenbesluit 1962 ook een vergoeding kon worden verleend voor kosten van de echtgenote van de belanghebbende de vergoeding ook mogelijk te maken voor de met de ongehuwde belanghebbende samenwonende levenspartner. Daar waar in het herziene besluit bepalingen voorkomen met een min of meer gelijke strekking als in het Verplaatsingskostenbesluit 1962 is telkens rekening gehouden met de door de WABAS gedane aanbevelingen zodat de belanghebbende die als ongehuwde samenwoont met een levenspartner voor deze levenspartner dezelfde rechten aan het besluit kan ontlenen als de gehuwde belanghebbende voor de echtgenoot. In haar eerste deelrapport vermeldde de WABAS voorts nog van oordeel te zijn dat een ieder die

verhuisplichtig is, gehuwd of ongehuwd, met of zonder kinderen, in aanmerking dient te komen voor een reiskostenvergoeding. Met het bijgaande besluit komt alle onderscheid in reiskosten, dus niet alleen voor het verhuisplichtig personeel maar ook voor het niet verhuisplichtig personeel, naar burgerlijke staat, leeftijd en woonomstandigheden, te vervallen.

De werkgroep eigen huishouding heeft zich beraden over de vraag op welke wijze het Verplaatsingskostenbesluit 1962 aanpassing behoefde in verband met de in sterk toenemende mate voorkomende woonaccommodaties voor kleine huishoudens. Veelal voldeden dergelijke huishoudens niet aan de voorwaarden voor het voeren van een eigen huishouding, zoals dat in het Verplaatsingskostenbesluit 1962 is gedefinieerd, hetgeen consequenties had voor de hoogte van de verhuiskostenvergoeding en voor de ongehuwde belanghebbende tevens voor de reiskostenvergoeding. De Werkgroep adviseerde in haar rapport niet alleen een herziene begripsbepaling voor het voeren van een eigen huishouding maar ook tot een gedifferentieerde verhuiskostenvergoeding naar de grootte van de «oude» woning van de ambtenaar en deed voorts vergaande voorstellen op het gebied van de reiskostenvergoedingen. In dit verband stelde de werkgroep voor om het onderscheid tussen gehuwden en ongehuwden te laten vervallen en ook overigens alle criteria voor het toekennen van een reiskostenvergoeding te schrappen, waardoor iedere ambtenaar die reiskosten heeft welke een bepaald bedrag overschrijden, daarvoor een tegemoetkoming gaat ontvangen. De door de werkgroep gedane aanbevelingen zijn in het herziene besluit in grote lijnen overgenomen. Bij de gedifferentieerde verhuiskostenvergoeding zijn echter andere percentages gehanteerd. Ten aanzien van de door de werkgroep geadviseerde begripsbepaling «eigen huishouding voeren» is besloten om een daarin opgenomen eis dat de woonoppervlakte ten minste 14 m² moest omvatten, om uitvoeringstechnische redenen te laten vervallen.

In het kader van de vierde ronde Heroverweging is door de werkgroep vereenvoudiging van rechtspositionele regelingen onderzocht of en zo ja in hoeverre een aantal secundaire arbeidsvoorwaarden zodanig vereenvoudigd kan worden dat de uitvoeringskosten in belangrijke mate kunnen worden verminderd. In het rapport van deze werkgroep worden de reeds eerder door de werkgroep eigen huishouding gedane aanbevelingen volledig onderschreven. Daarop aansluitend stelde de werkgroep echter voorts voor de reiskostenvergoedingen voor het woon-werkverkeer forfaitair vast te stellen, afhankelijk van de afstand waarop de belanghebbende van zijn werk af woont om vervolgens de vergoeding maandelijks automatisch uit te betalen. Volgens de bestaande regelgeving dient de belanghebbende de reiskosten maandelijks te declareren. Op het bevoegde gezag rust vervolgens de taak om te controleren of de declaratie plaatsvindt op basis van het vervoer op de voor het Rijk minst kostbare wijze. De aanbevelingen van de werkgroep vereenvoudiging van rechtspositionele regelingen worden onderschreven. Aangezien in het overleg met de centrales van overheidspersoneel over de totstandkoming van dit besluit is afgesproken dat de vergoeding voor woon-werkverkeer nog onderwerp van bespreking blijft, met het oog op het mogelijk volledig afschaffen van de vergoeding, wordt het niet opportuun geacht om thans tot een ingrijpende wijziging van het systeem over te gaan. Op dit punt is de aanpassing derhalve beperkt tot een aantal geringe vereenvoudigingen. Daaronder valt de formalisering van de thans in de praktijk gegroeide wijze van automatische betaling via de salarisadministratie.

De projectgroep deregulering interne bedrijfsvoering heeft in haar beraad de door de werkgroep vereenvoudiging van rechtspositionele regelingen gedane aanbevelingen in beschouwing genomen. In haar eindrapport wijst de projectgroep erop dat aanvaarding van het door de werkgroep vereenvoudiging van rechtspositionele regelingen gedane voorstel om de verhuiskostenvergoeding te differentiëren naar de grootte van de verlaten woning kan leiden tot gedetailleerde regelgeving met aanzienlijke lasten voor het uitvoerend apparaat. De projectgroep adviseerde voorts om de beslissingsbevoegdheid, om in bijzondere individuele gevallen af te wijken van het besluit, te leggen bij de afzonderlijke ministers waarbij de mogelijkheid tot doordelegatie niet behoort te zijn uitgesloten.

Ten aanzien van de tegemoetkoming in de verhuiskosten erkent ondergetekende dat er opties denkbaar zijn die eenvoudiger zullen zijn uit te voeren zoals bijvoorbeeld het toekennen van een forfaitair bedrag aan een ieder die in opdracht van het Rijk verhuist. Gezien de grote diversiteit in uitgaven geeft ondergetekende echter de voorkeur aan het door de werkgroep eigen huishouding aanbevolen systeem, waarbij de vergoeding, eveneens forfaitair maar gedifferentieerd naar de grootte van de woning en gerelateerd aan het inkomen, het karakter van een onkostenvergoeding behoudt. Ook fiscaal gezien is een zo direct mogelijke relatie tussen enerzijds de werkelijke kosten en anderzijds de normvergoeding een vereiste. De omstandigheid dat het veelal om een vergoeding van enkele duizenden gulden gaat, rechtvaardigt voorts dat de uitvoering enige aandacht blijft vragen. Er wordt in dit verband op gewezen dat noch de regelgeving ter zake te complex is, noch de uitvoering ten opzichte van die op grond van het Verplaatsingskostenbesluit 1962 vereist was, wordt verzwaard. Bovendien waren er op het punt van de uitvoering van het Verplaatsingskostenbesluit 1962 wat betreft de verhuiskostenvergoeding nauwelijks klachten over de uitvoeringslast.

De aanbeveling van de projectgroep over de beslissingsbevoegdheid is overgenomen, met dien verstande dat het grote aantal hardheidsbepalingen uit het Verplaatsingskostenbesluit 1962 is teruggebracht naar een algemene hardheidsbepaling welke is opgenomen in artikel 15 van het besluit.

Consequenties voor belanghebbenden

Invoering van het besluit kan voor vele belanghebbenden consequenties hebben. In de eerste plaats geldt dit voor de belanghebbenden die moeten verhuizen. De belanghebbende die in een woonruimte van slechts één kamer een eigen huishouding voerde, gaat een verhuiskostenvergoeding ontvangen op basis van één vertrek, terwijl de vergoeding op basis van het Verplaatsingskostenbesluit 1962 in principe beperkt bleef tot de reis- en transportkosten. De belanghebbende die een vierkamerwoning of nog grotere woonruimte bewoonde, houdt veelal dezelfde vergoeding. Daarentegen kunnen de belanghebbenden met een twee- of driekamerwoning een lagere vergoeding gaan ontvangen. Artikel 18 van het besluit voorziet derhalve in overgangsrecht.

Bij de reiskosten zullen, behoudens bij de ongehuwden geen aanmerkelijke verschillen optreden. Zeer jeugdig personeel kan op basis van de nieuwe regeling een wat lagere vergoeding gaan ontvangen, maar daartegenover staat dat de ongehuwden die thans nog geen aanspraak op een vergoeding ontvangen op basis van het besluit die aanspraak wel krijgen.

Financiële gevolgen

Aan de hand van opgestelde ramingen is geconcludeerd dat de afwijkingen van dit besluit ten opzichte van het Verplaatsingskostenbesluit 1962 in zijn totaliteit budgettair neutraal zullen uitwerken. Aan de invoering van het besluit zijn derhalve geen financiële consequenties verbonden.

Delegatie

Op diverse plaatsen in het besluit heeft delegatie van regelgevende bevoegdheid aan de Minister van Binnenlandse Zaken plaatsgevonden. Dit is gebeurd in die gevallen waarbij te verwachten valt dat regelmatig aanpassingen nodig zullen zijn (bijvoorbeeld bij bedragen die gebaseerd zijn op de tarieven van het openbaar vervoer of die verband houden met bepalingen in de belastingwetgeving), of in die gevallen waarin vrij gedetailleerde nadere bepalingen wenselijk zijn ten behoeve van de uitvoering van de regeling, zoals de transportkosten.

Deze nadere regelgeving is opgenomen in één regeling, de Verplaatsingskostenregeling 1989, welke gepubliceerd wordt in de Staatscourant. Ook wijzigingen van deze regeling zullen in de Staatscourant gepubliceerd worden. Op deze wijze zal ook de nadere regelgeving voldoende duidelijk en kenbaar zijn.

Deregulering

Doordat geen onderscheid meer wordt gemaakt naar burgerlijke staat en leeftijd, is geen afzonderlijk besluit meer nodig voor ongehuwd burgerlijk rijkspersoneel en kan worden volstaan met één regeling. Daarnaast is een groot aantal bepalingen minder tot in de details uitgewerkt, waardoor de regelgeving eenvoudiger is geworden. Bovendien is de overzichtelijkheid van de regeling bevorderd, doordat de nadere regels die nodig waren ter verduidelijking van het op diverse punten verouderde Verplaatsingskostenbesluit 1962 overbodig zijn geworden.

Dit besluit sluit dan ook aan bij het streven van het kabinet naar deregulering.

Ondergetekende meent dat met de herziene regeling in grote mate wordt tegemoet gekomen aan zowel de maatschappelijke aanvaardbaarheid, de eisen van deregulering en de overzichtelijkheid, waardoor een belangrijke verbetering ten opzichte van de vorige situatie wordt verkregen.

Artikelsgewijs

Artikel 1

In dit artikel is een anticumulatiebepaling opgenomen waarmee kan worden voorkomen dat belanghebbenden, die uit andere hoofde ook een geldelijke aanspraak hebben voor onderscheidenlijk verhuiskosten, pensiekosten en reiskosten, een te hoge tegemoetkoming ontvangen. In het derde lid is aangegeven op welke categorieën burgerlijk overheidspersoneel het besluit niet van toepassing is. Dit laat de mogelijkheid onverlet, dat in de rechtspositieregelingen van deze groepen het besluit van overeenkomstige toepassing wordt verklaard.

Artikel 2

Nieuw is de begripsomschrijving standplaats. Gewijzigd zijn de omschrijvingen voor de begrippen het bevoegde gezag, belanghebbende, gezinsleden, eigen huishouding voeren en berekeningsbasis. De omschrijving voor standplaats is opgenomen omdat het in de praktijk bij de vaststelling van de tegemoetkoming voor reiskosten als een gemis is ervaren dat een dergelijke omschrijving ontbrak. De omschrijving voor gezinsleden is aanmerkelijk verruimd en thans zo geformuleerd dat de personen die met belanghebbende samenwonen als gezinsleden worden aangemerkt. De wijziging van de begripsomschrijving komt nagenoeg overeen met die door WABAS is aanbevolen. Ter zake van de

omschrijving «eigen huishouding voeren» bestond een tekstvoorstel van de werkgroep eigen huishouding, dat gewijzigd is overgenomen. In de begripsbepaling is «zelfstandig» opgenomen om te voorkomen dat de belanghebbende die anders dan met een echtgenoot of levenspartner bij de ouders inwoont een eigen huishouding in de zin van dit besluit voert. In de omschrijving voor berekeningsbasis is aansluiting gezocht bij de terminologie die in het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 wordt gebezigd.

Artikel 3

In dit artikel is de aanspraak op tegemoetkoming in verhuiskosten geregeld van ambtenaren, die in verband met een verplaatsing of indiensttreding moeten verhuizen. Het tweede lid is van belang als instrument om slechts een tegemoetkoming in verhuiskosten te hoeven verlenen als belanghebbende de opdracht tot verhuizen naar behoren heeft uitgevoerd. In het algemeen zal dat het geval zijn als de afstand tussen de woning en het werk van de belanghebbende en daarmee ook de reistijd door de verhuizing aanzienlijk is bekort.

In het derde lid van dit artikel is de aanspraak op een verhuiskostenvergoeding geregeld voor ambtenaren die in verband met een verplaatsing verhuizen zonder dat daartoe opdracht is verleend. Uit de daarbij gestelde voorwaarden blijkt dat die mogelijkheid er alleen is indien de belanghebbende door de verplaatsing verder dan een bepaalde afstand van zijn werk komt te wonen en hij door de verhuizing aanmerkelijk dichterbij zijn werk komt te wonen. (Voor de afstanden wordt hierbij uitgegaan van de afstand langs de openbare weg gemeten.)

Als een ambtenaar in verband met een indiensttreding dient te verhuizen of de ambtenaar na een verplaatsing op eigen initiatief gaat verhuizen, zoals bedoeld in het derde lid, is het redelijk dat de overheid, die daarmee soms een forse investering doet, mag verwachten enige tijd rendement te hebben van de investering. In verband hiermede is bepaald dat de ambtenaar de hem toegekende tegemoetkoming in verhuiskosten dient terug te betalen, indien hem binnen twee jaren na verhuizing ontslag op verzoek wordt verleend of niet op verzoek maar ten gevolge van aan hem te wijten feiten of omstandigheden. Als belanghebbende overgaat naar een andere tak van de rijksdienst en in verband met die overgang niet opnieuw hoeft te verhuizen, blijft terugvordering achterwege. Om te voorkomen dat een belanghebbende niet op de hoogte is van deze terugbetalingsverplichting, dient belanghebbende bij zijn aanvraag om tegemoetkoming in verhuiskosten te verklaren dat deze bepaling hem bekend is.

Artikel 4

Van belang is dat ook de belanghebbenden die een dienstwoning moeten ontruimen in verband met een ontslag op verzoek met recht op uitkering voor vervroegd uittreden, aanspraak hebben op een tegemoetkoming in de verhuiskosten. Aan de belanghebbende die een dienstwoning moet ontruimen in verband met een ontslag, dat niet op verzoek is verleend en dat een gevolg is van aan hem te wijten feiten of omstandigheden kan, evenals aan de belanghebbenden die een dienstwoning moeten verlaten in verband met een ontslag op verzoek anders dan een ontslag op verzoek als bedoeld in de eerste volzin, een gedeeltelijke tegemoetkoming in de verhuiskosten worden verleend, indien het ontslag niet binnen twee jaar plaatsvindt nadat de dienstwoning is betrokken.

Artikel 5

Dit artikel biedt de mogelijkheid om de belanghebbende die door zijn overheidswerkgever over een afstand van meer dan 50 kilometer is verplaatst en in verband daarmee is verhuisd, dan wel de belanghebbende die in verband met zijn functie werd verplicht om naar een afgelegen woonomgeving te verhuizen, nadat deze uit het arbeidsproces is teruggetreden, in aanmerking te doen komen voor een tegemoetkoming in verhuiskosten. Het dient daarbij noodzakelijk te zijn dat belanghebbende terug verhuist naar een oude woonomgeving. Te denken valt bijvoorbeeld aan belanghebbenden die niet hebben kunnen aarden in de nieuwe woonomgeving of, ingeval sprake is van overlijden, aan nagelaten gezinsleden die dreigen te vereenzamen. De bedrijfsmaatschappelijk werker heeft hierbij een adviserende functie.

Artikel 6

De belanghebbende die buiten Nederland is geplaatst en die al dan niet op verzoek wordt ontslagen, heeft overeenkomstig het gestelde in dit artikel aanspraak op een tegemoetkoming in de verhuiskosten voor de terugkeer naar Nederland. De belanghebbende aan wie tijdens zijn plaatsing buiten Nederland ontslag op verzoek wordt verleend anders dan wegens vervroegd uittreden, of niet op verzoek maar wegens aan hem te wijten feiten of omstandigheden, komt in aanmerking voor een gedeeltelijke tegemoetkoming.

Artikel 7

De belanghebbende die opdracht heeft om te verhuizen, zal er in het algemeen binnen redelijke tijd in kunnen slagen om in of nabij de standplaats een passende woning te betrekken. Zelfs in de tijd van de ernstige woningnood slaagde de ambtenaar daarin in de regel binnen twee jaren nadat de verplichting tot verhuizen ontstond. Mede omdat aan de verhuisplicht een hoge tegemoetkoming in reiskosten is verbonden, dient aan de verplichting om zo spoedig mogelijk te verhuizen strikt de hand te worden gehouden. In verband hiermede is bepaald dat de belanghebbende die niet is verhuisd binnen twee jaren nadat de verplichting tot verhuizen is ontstaan, alle aanspraken op vergoeding verliest.

Artikel 8

In dit artikel is geregeld uit welke componenten de tegemoetkoming in verhuiskosten kan bestaan. De bedragen voor transportkosten en de dubbele woonkosten worden vastgesteld op basis van de werkelijk gemaakte kosten. De kosten van het in- en uitpakken van breekbare zaken worden vergoed. De belanghebbende die andere zaken zoals lijf- en linnengoed maar ook schilderijen of dure kleding door de transporteur laat in- en uitpakken zal de hieruit voortvloeiende extra kosten zelf moeten dragen. De transporteur zal deze kosten afzonderlijk in rekening brengen.

Het bedrag voor de andere kosten wordt forfaitair vastgesteld. Het bedrag beoogt geenszins kostendekkend te zijn, omdat een belanghebbende met de uitgaven voor aanschaffingen die hij in verband met zijn verhuizing moet doen in zekere zin ook nieuw voor oud krijgt. Het verschil in waarde dient te worden beschouwd als een investering die een belanghebbende doet. Om die reden is bepaald dat de belanghebbende, om voor het bedrag voor andere kosten in aanmerking te komen, op de datum van de verhuizing een eigen huishouding dient te voeren als bedoeld in artikel 2, onderdeel h. Daarmede wordt voorkomen dat de belanghebbende c.e geen eigen huishouding voert en zich na de verhuizing in feite voor het eerst inricht voor die investering een tegemoetkoming ontvangt.

De begripsbepaling «eigen huishouding voeren» is ten opzichte van de begripsomschrijving uit het Verplaatsingskostenbesluit 1962 aanmerkelijk verruimd. Een belanghebbende kan thans al geacht worden een eigen huishouden te voeren, indien zelfstandig, dat wil zeggen niet als alleenstaande bij de ouders inwonend, woonruimte wordt bewoond met een eigen inboedel en stoffering. Het is aan te nemen dat de kamerbewoner lagere kosten heeft dan de belanghebbende die een grote woning bewoont. De vergoeding voor andere kosten dient derhalve te worden gedifferentieerd naar de grootte van de woning. Naar het oordeel van ondergetekende is het hanteren van aantal vertrekken van de oude woning in dit verband een redelijk te beheersen en objectief criterium. De voorkeur voor de differentiatie op basis van het aantal vertrekken van de oude woning is ingegeven door het streven te voorkomen dat voor de investering, die nodig is om na de verhuizing een grotere woning in te richten, een tegemoetkoming wordt verleend. Naast het onderscheid in de tegemoetkoming naar de grootte van de woning wordt deze tevens gedifferentieerd naar de bezoldiging die de belanghebbende geniet. Aan deze differentiatie ligt de gedachte ten grondslag dat tussen de waarde van de inboedel en het inkomen een zekere relatie ligt. Daarmee wordt aangesloten bij de systematiek die vanaf 1990 ook in de belastingwetgeving is neergelegd.

Indien in een samenlevingsverband meerdere belanghebbenden de opdracht tot verhuizen hebben, wordt de tegemoetkoming in de andere kosten voor de verhuizing berekend over de gezamenlijke berekeningsbasis, echter met inachtneming van het hiervoor bepaalde voor wat betreft het maximum.

In de regel is bij verplaatsingen naar het buitenland sprake van extra kosten. Voor het verblijf aldaar wordt maandelijks een vergoeding gegeven. Het wordt redelijk geacht om deze vergoeding wegens verblijf buiten Nederland mede in acht te nemen bij de berekening van de tegemoetkoming voor de andere kosten.

Zoals reeds eerder is vermeld, heeft slechts de belanghebbende die op de datum van verhuizing een eigen huishouding voert aanspraak op de tegemoetkoming in andere kosten. Het kan echter voorkomen dat een belanghebbende die niet aan deze voorwaarde voldoet, omdat bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, toch in aanmerking dient te worden gebracht voor enige tegemoetkoming in de kosten. Te denken valt bijvoorbeeld aan een situatie waarin een belanghebbende wel zelfstandig woont, maar een gedeeltelijk gestoffeerde woonruimte gehuurd heeft, waardoor in feite niet wordt voldaan aan de voorwaarde «eigen huishouding voeren». Het bevoegde gezag kan in zo'n situatie een tegemoetkoming verlenen van 3% van de berekeningsbasis. Voor de belanghebbende die tijdelijk elders wordt geplaatst en in verband daarmee tijdelijk andere woonruimte betreft, terwijl de oude woning tevens wordt aangehouden, is het gestelde in de vorige volzin eveneens van toepassing. Als een verplaatsing van tijdelijke aard wordt aangemerkt een verplaatsing voor een periode van maximaal twee jaar.

In het laatste lid van artikel 8 wordt tenslotte geregeld dat de belanghebbende, die in verband met een eerste indiensttreding bij het Rijk of een van zijn diensten, bedrijven of instellingen is verhuisd, slechts in aanmerking kan worden gebracht voor tegemoetkoming in verhuiskosten gelijk aan de helft van hetgeen in de voorgaande leden van dit artikel is bepaald. De belanghebbenden die direct voorafgaande aan de indiensttreding in overheidsdienst waren, dan wel ten laste van de overheid een wachtgelduitkering of overeenkomstige uitkering genoten, kunnen uit het oogpunt van bevordering van de mobiliteit van de ambtenaar aanspraak maken op de volledige tegemoetkoming.

Artikel 9

In dit artikel is zowel geregeld dat de tegemoetkoming in verhuiskosten als bedoeld in artikel 8 bij verplaatsingen naar, uit en buiten Nederland kan worden vermeerderd met een aantal vergoedingscomponenten, als dat erbij dit soort verplaatsingen enige uitgaven onder transportkosten worden begrepen.

Artikel 10

Dit artikel zal in het algemeen slechts worden toegepast bij verplaatsingen van tijdelijke aard.

Artikel 12

De bepalingen die betrekking hebben op de tegemoetkomingen in de reiskosten voor het woon-werkverkeer, zijn ten opzichte van die in het Verplaatsingskostenbesluit 1962 en het Reis- en pensionkostenbesluit ongehuwd burgerlijk rijkspersoneel sterk vereenvoudigd. In principe kan iedere belanghebbende die niet in zijn standplaats woont en een bepaalde afstand naar de standplaats moet overbruggen, aanspraak maken op een tegemoetkoming in de reiskosten. Met het opnemen van voorwaarden dat de reisafstand meer dan tien kilometer moet bedragen, is aangesloten bij de grens die in de belastingwetgeving is opgenomen voor het belastingvrij verstrekken van vergoedingen voor woon-werkverkeer. Voor wat betreft de hoogte van de tegemoetkoming is onderscheid gemaakt in belanghebbenden die opdracht hebben om te verhuizen en belanghebbenden voor wie de keuze van de woonplaats vrij is. Gezien het feit dat de tegemoetkoming in reiskosten voor de belanghebbende die opdracht heeft om te verhuizen beduidend hoger zal zijn dan de tegemoetkoming aan de belanghebbende voor wie deze verplichting niet geldt, zal het bevoegde gezag regelmatig moeten vaststellen of de belanghebbende voldoende pogingen in het werk stelt om aan de opdracht te voldoen. Het bevoegde gezag kan bepalen dat een belanghebbende die niet aan deze voorwaarde voldoet, niet langer in aanmerking komt voor de tegemoetkoming. De tegemoetkoming in de reis- en/of pensionkosten komt automatisch te vervallen als belanghebbende niet binnen twee jaren is verhuisd nadat de verplichting tot verhuizen is ontstaan, omdat ook de aanspraak op de verhuiskostenvergoeding na twee jaren vervalt. Ook hierbij is aangesloten bij de belastingwetgeving. De verhuisplicht blijft overigens wel bestaan zodat evenmin aanspraak bestaat op de tegemoetkoming in de reiskosten voor de niet verhuisplichtige ambtenaar.

Het komt in toenemende mate voor dat ambtenaren in een functieroulatiesysteem frequent worden verplaatst. De tijdelijkheid van de plaatsingen waarbij aan een bovengrens kan worden gedacht van ongeveer vijf jaar zou voor het bevoegde gezag aanleiding kunnen zijn om geen verhuisplicht op te leggen, ook in de situaties dat het bevoegde gezag gelet op de afstand tussen de woning en het werk dat normaliter wel zou doen. Het vijfde lid biedt het bevoegde gezag de mogelijkheid om in dergelijke situaties te bepalen dat de belanghebbende een tegemoetkoming in reiskosten dan wel pensionkosten ontvangt als ware wel sprake van een verhuisplicht. Vanwege de beperkingen in de belastingwetgeving voor wat betreft de duur van een pensionkostenvergoeding, verdient het aanbeveling de toepassing van deze bepaling voor gevallen waarin het dagelijks reizen niet mogelijk is tussen de woning en de plaats waar de belanghebbende tijdelijk geplaatst is, te beperken tot twee jaar.

Het vijfde lid kan eveneens toepassing vinden voor de belanghebbenden die zijn aangesteld in een tijdelijke functie voor betrekkelijk korte duur.

Voorts is rekening gehouden met de omstandigheid dat een belanghebbende direct na het aanzeggen van een verplaatsing en de daaraan verbonden verhuisplicht gaat zoeken naar andere woonruimte en daarin vrij snel, nog voor de datum van verplaatsing slaagt. Het wordt redelijk geacht om de belanghebbende voor de korte tijd tot de verplaatsing in de kosten voor het reizen naar de (oude) plaats van tewerkstelling tegemoet te komen.

Het achtste lid ten slotte biedt de ministers de mogelijkheid om in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken een regeling te treffen die afwijkt van de nader gestelde regeling. Deze laatste – hoewel qua systematiek ook goed toepasbaar in het buitenland – is namelijk gebaseerd op de hoogte van de reiskosten in Nederland. Zeker bij die ministeries waar veel belanghebbenden in een bepaald land buiten Nederland zijn geplaatst, kan het aanbeveling verdienen om een specifiek op dat land betrekking hebbende regeling te treffen.

Artikel 15

Dit artikel geeft de ministers de bevoegdheid om bij wijze van uitzondering van de gestelde regelen af te wijken, zowel voor individuele gevallen als voor groepen van personen. Met name bij ingrijpende reorganisaties en daarmee gepaard gaande verplaatsingen worden de ministers in staat gesteld om op grond van dit artikel aanvullend sociaal beleid te voeren.

Artikel 17

De regelingen kunnen nog niet worden ingetrokken aangezien er bepaalde categorieën personeel zijn die wel als belanghebbenden werden aangemerkt voor het Verplaatsingskostenbesluit 1962 maar die niet onder het Verplaatsingskostenbesluit 1989 vallen (militairen, personeel van academische ziekenhuizen). Op hen blijven de oude regelingen van toepassing. Deze zullen pas kunnen worden ingetrokken, wanneer voor bedoelde groepen eigen regelingen tot stand zijn gebracht.

Artikel 18

Met de totstandkoming van dit besluit zijn, voor belanghebbenden in burgerlijke rijksdienst, alle aanspraken ingevolge het Verplaatsingskostenbesluit 1962 en het Reis- en pensionkostenbesluit ongehuwd burgerlijk rijkspersoneel vervallen. Dit kan voor bepaalde belanghebbenden financiële gevolgen hebben, zowel in het voordeel als in het nadeel van de belanghebbende. De gevolgen zijn het sterkst merkbaar bij de tegemoetkoming in de verhuiskosten. Het artikel voorziet in een overgangsmaatregel die erop neerkomt dat geen enkele belanghebbende die uitzicht had op een verhuiskostenvergoeding volgens het Verplaatsingskostenbesluit 1962 bij een verhuizing binnen zes maanden na de inwerkingtreding van dit besluit enig nadeel ondervindt.

Bij de tegemoetkomingen in de reiskosten blijven de gevolgen in het algemeen beperkt tot de ongehuwden. Het gaat daarbij om positieve verschillen. De overige verschillen in aanspraken zullen gering zijn, zodat een overgangsmaatregel op het gebied van de reiskosten niet noodzakelijk is.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C.P. van Dijk